

Beantwoording zienswijzen ontwerpwijzigingsplan 'Buitengebied, Hoge Bremberg 33c'

Inleiding

Het ontwerpwijzigingsplan 'Buitengebied, Hoge Bremberg 33c' heeft gedurende de periode 5 november 2020 tot en met 18 december 2020 ter inzage gelegen in het informatiecentrum in het stadskantoor. Daarnaast was dit ontwerpwijzigingsplan digitaal raadpleegbaar op www.etten-leur.nl en de landelijke internetpagina www.ruimtelijkeplannen.nl. Gedurende de periode van ter inzage ligging konden belanghebbenden mondeling of schriftelijk bij het college van burgemeester en wethouders een zienswijze over het ontwerpwijzigingsplan indienen. De bekendmaking heeft plaatsgevonden op 4 november 2020 in het weekblad Etten-Leurse Bode, de Staatscourant, het gemeenteblad, de gemeentelijke internetpagina en publicatiebord. De provincie Noord-Brabant en het waterschap Brabantse Delta zijn digitaal over de ter inzage ligging geïnformeerd, de omwonenden van de planlocatie zijn persoonlijk per brief geïnformeerd. Er zijn vier zienswijzen ingediend.

De ingediende zienswijzen worden hierna samengevat weergegeven en beantwoord.

Inhoud zienswijzen en beantwoording

Zienswijze 1. Bewoner Hoge Bremberg

Op 9 november 2020 heeft een bewoner van de Hoge Bremberg door middel van het webformulier 'zienswijze indienen' een zienswijze ingediend. De zienswijze is binnen de gestelde termijn ingediend en de zienswijze is gemotiveerd. De betreffende bewoner is tevens belanghebbende. Er wordt voldaan aan de vereisten om een zienswijze in behandeling te nemen.

Inhoud

1. Door vergroting van het glastuinbouwbestand zal het vrachtverkeer op de Hoge Bremberg toenemen. De Hoge Bremberg is daar niet geschikt voor.
2. Regelmatig worden nu al trillingen ondervonden als er vrachtwagens voorbij rijden. Hierdoor kunnen scheuren ontstaan.

Beantwoording

Ad 1) De Hoge Bremberg is niet geschikt voor een toename van vrachtverkeer

In het wijzigingsplan is de verkeersaantrekkende werking onderzocht door middel van een viertal varianten. In varianten 1 en 2 rijdt alle verkeer via het noordelijke deel van de Hoge Bremberg; in varianten 3 en 4 rijdt het verkeer voor 50% via de Hoge Bremberg en voor 50% via de Zandspui. Dit betekent dat het vrachtverkeer op de Hoge Bremberg in alle bekeken varianten zal toenemen. Dit is ook zo beschreven in het akoestisch onderzoek dat voor de beoogde ontwikkeling is uitgevoerd. De

verkeersintensiteit op de Hoge Bremberg bedroeg 251 motorvoertuigen per etmaal in 2020. In broncijfers wordt uitgegaan van 85% licht verkeer (213 motorvoertuigen) en 15% zwaar verkeer (38 motorvoertuigen). De berekende toename naar aanleiding van de beoogde ontwikkeling bedraagt 64 bewegingen met vrachtwagens (32 motorvoertuigen) en 40 bewegingen met personenauto's (20 motorvoertuigen) per etmaal. Dit betekent een toename van 52 motorvoertuigen/etmaal (worst case-scenario).

In de CROW-publicatie 'Handboek wegontwerp 2013-erftoegangswegen' is een tabel opgenomen (tabel 9.1) waarbij de verkeersintensiteit is afgezet tegen de breedte van een erftoegangsweg buiten de bebouwde kom.

Tabel 9.1 Maximale intensiteiten ter voorkoming van bermschade

Verhardingsbreedte (m)	Intensiteit (mvt/etmaal)	
	<i>zandgrond</i>	<i>klei/veen</i>
3,00	350	300
3,50	400	350
4,00	575	500
4,50	1.000	800
5,00	1.400	1.150

De wegbreedte van de Hoge Bremberg (tussen Hilsebaan en Zandspui) bedraagt circa 4,1 meter. Dit is de breedte van de klinkerverharding en de verharde berm. De weg bevindt zich in een gebied met zandgronden. In principe is de beleidslijn in Nederland zo dat wanneer de vorm (o.a. breedte) van een weg overeenkomt met het gebruik (maximaal $251 + 52 = 303$ motorvoertuigen/etmaal) de weg geschikt is om deze verkeersintensiteit aan te kunnen. Het aantal motorvoertuigen na de uitbreiding van het glastuinbouwbedrijf aan de Hoge Bremberg 33c (303) blijft ruimschoots onder de landelijke normen (zie tabel 9.1).

Ad 2) Er kan schade ontstaan door trillingen

De weg bevindt zich in een gebied dat bestaat uit zandgronden. Een eigenschap van zandgrond is dat deze trillingen als gevolg van bijvoorbeeld verkeer minimaliseert en dus de gevolgen van trillingen door verkeer nihil zijn.

Rond 2005 is het noordelijke deel van de Hoge Bremberg geheel herstraat op een fundering van menggranulaat op een ondergrond van bestaand zand. De trillingen die worden verwacht zullen dan hoogstens komen bij de drempels of verhoogde kruisingsvlakken maar die zitten er niet ter hoogte van het huis van reclamant.

Op basis van de laatste wegininspectie zijn geen schades geconstateerd. Ook dat geeft aan dat er geen trillingen te verwachten zijn bij de huidige staat van het wegdek. De constructie is zodanig dat het niet de verwachting is dat er bij een toename van het vrachtverkeer sneller schades gaan ontstaan die weer voor trillingen gaan zorgen.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het wijzigingsplan 'Buitengebied, Hoge Bremberg 33c'.

Zienswijze 2. Bewoner Klaroenring

Op 15 december 2020 heeft een bewoner van de Klaroenring per e-mail een zienswijze ingediend. De zienswijze is binnen de gestelde termijn ingediend en de zienswijze is gemotiveerd. Bij het indienen van de zienswijze was het echter onduidelijk of de indiener als belanghebbende kon worden aangemerkt. Op basis van artikel 1:2 eerste lid van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) wordt onder een belanghebbende verstaan: 'degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken'. Reclamant is daarop tot en met 15 januari 2021 in de gelegenheid gesteld om zijn/haar belang aan te tonen. Op dit verzoek is geen reactie ontvangen.

Hoewel reclamant niet als belanghebbende wordt beschouwd, is de inhoud van de zienswijze hierna samengevat. De verschillende punten komen terug in de andere zienswijzen. Hier wordt in de beantwoording naar verwezen. Beroep tegen vaststelling van het wijzigingsplan kan alleen worden ingesteld door belanghebbenden. Voor reclamant bestaat deze mogelijkheid daarom niet.

Inhoud

1. Van 8 hectare buitengebied wordt 8 hectare industriegebied gemaakt. Het glas slaat een gat in het omringende, nu nog vrij natuurlijke landbouw- en bosgebied.
2. Door het bedekken van het gebied met glas met een maximale hoogte van 9 meter overleeft geen vogel of worm.
3. De geringe groen franje als groene zoom is in verhouding tot de gehele glazen oppervlakte absoluut onvoldoende.
4. In het plan wordt geen aandacht besteed aan de maatschappelijke gevolgen van een nieuwe groep buitenlanders die in de kassen gaan werken en een beroep doen op de woningen in Etten-Leur.

Beantwoording

Ad 1) Buitengebied verandert in glazen industriegebied.

Zie beantwoording ad 4) van zienswijze 4.

Ad 2) Door oppervlakte en hoogte van de kassen overleven geen dieren.

Zie beantwoording ad 10) van zienswijze 4.

Ad 3) De landschappelijke inpassing is onvoldoende.

Zie beantwoording ad 16) van zienswijze 4.

Ad 4) Gebrek aan aandacht voor maatschappelijke gevolgen van huisvesting arbeiders.

Zie beantwoording ad 4) van zienswijze 3.

Zienswijze 3. Bewoner Hoge Bremberg

Op 16 december 2020 heeft een bewoner van de Hoge Bremberg per e-mail een zienswijze ingediend. De zienswijze is binnen de gestelde termijn ingediend en de zienswijze is gemotiveerd. De betreffende bewoner is tevens belanghebbende.

Er wordt voldaan aan de vereisten om een zienswijze in behandeling te nemen.

Inhoud

1. Drie maanden geleden is ook het ontwerpwijzigingsplan ‘Buitengebied, Heigatstraat 15’ gepubliceerd. Beide wijzigingsplannen zijn onterecht onafhankelijk van elkaar opgesteld en beoordeeld:
 - a. Beide plannen worden praktisch door dezelfde initiatiefnemer geïnitieerd.
 - b. Plannen worden afzonderlijk van elkaar getoetst maar hebben wel impact op dezelfde omgeving. De getoetste waardes voor bijvoorbeeld verkeer, geluid, werknemers en licht hebben namelijk totaal geen waarde wanneer beide projecten voortgezet worden.
 - c. Hoe realistisch is het dat beide uitbreidingen noodzakelijk zijn voor doelmatige ontwikkeling van hetzelfde agrarisch bedrijf in de huidige onzekere tijden en dalende markt?
2. Van beide plannen levert de uitbreiding van ‘Hoge Bremberg 33c’ het minste hinder op voor de omgeving.
3. Er wordt waardevermindering van de woning verwacht als gevolg van toenemende hinder door verkeer, geluid, werknemers en licht.
4. Er is een toenemend risico voor een onveiligere leefomgeving en een verhoogde overlast als gevolg van het toenemend aantal medewerkers.

Beantwoording

Ad 1) Wijzigingsplan ‘Buitengebied, Hoge Bremberg 33c’ is onterecht onafhankelijk opgesteld van het recent geadverteerde wijzigingsplan ‘Heigatstraat 15’.

De aanvragen om bestemmingsplan ‘Buitengebied’ te wijzigen op de locaties Heigatstraat 15 en Hoge Bremberg 33c zijn onafhankelijk van elkaar ingediend, op verschillende tijdstippen. Hoewel de bedrijven aan elkaar zijn gerelateerd, liggen ze op enige afstand van elkaar. Beide locaties liggen binnen het ‘zoekgebied glastuinbouw’. Doorgroei van bestaande glastuinbouwbedrijven is binnen deze gebieden – onder voorwaarden – toegestaan.

- a. Het bedrijf aan de Hoge Bremberg is eigendom van Momavon BV. Momavon BV werkt samen met de kwekerij aan de Heigatstraat (Kwekerij d’n Heiberg VOF) om het familie gerelateerde bedrijf levensvatbaar te kunnen opzetten. Dit is ook duidelijk zo gecommuniceerd aan de Adviescommissie Agrarische Bouwaanvragen (AAB) die de bedrijfsontwikkeling op de locatie Hoge Bremberg 33c afzonderlijk heeft beoordeeld. Op beide locaties is uitbreiding van het areaal glas noodzakelijk voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering en ontwikkeling van de bedrijven.
- b. Het glastuinbouwbedrijf aan de Hoge Bremberg 33c ligt in het landelijk gebied van Etten-Leur en de uitbreiding is beoogd op een daarvoor geschikt geachte locatie. De locatie is aangewezen als groeigebied voor glastuinbouw. Ook de vestiging Heigatstraat 15 ligt in een groeigebied. Beide bedrijven liggen op voldoende afstand van elkaar (circa 400 meter) om afzonderlijk van elkaar

beoordeeld te worden. Cumulatieve effecten zouden er kunnen zijn voor aspecten zoals verkeer/geluid en eventuele lichthinder. Ten aanzien van deze en andere aspecten gelden er landelijke regels en richtlijnen. Daaraan zal voldaan moeten worden.

Het duidelijkste voorbeeld van cumulatie is het verkeer dat samenhangt met de verschillende bedrijfsvoeringen. Echter, de verkeersbewegingen van en naar Hoge Bremberg 33c worden verwerkt via de Zandspui en/of Hoge Bremberg en de verkeersbewegingen van en naar Heigatstraat 15 via de Heigatstraat (het gedeelte tussen Hilsebaan en Heigatstraat 15). Van cumulatie van verkeer is derhalve geen sprake.

- c. Zoals aangegeven onder a) heeft de AAB de uitbreiding van de bedrijven op beide locaties afzonderlijk beoordeeld. De AAB is een onafhankelijke en objectieve adviesinstantie die agrarische bouwvoorvragen beoordeelt. De AAB heeft aangegeven dat uitbreiding van beide glastuinbouwbedrijven noodzakelijk is om de noodzakelijke bedrijfsontwikkeling mogelijk te maken.

Ad 2) Het plan 'Hoge Bremberg 33c' levert het minste hinder op voor de omgeving.

Het plan 'Hoge Bremberg 33c' wordt afzonderlijk beoordeeld van het plan 'Heigatstraat 15'. Het gaat niet om het maken van een keuze. Inmiddels is het plan 'Heigatstraat 15' op 24 november 2020 door burgemeester en wethouders vastgesteld. Dit plan is inmiddels onherroepelijk. Het plan 'Hoge Bremberg 33c' zal eenzelfde procedure doorlopen. Het plan wordt met een overzicht van de zienswijzen en reactie daarop voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders. Het college beslist vervolgens over de vaststelling. Belanghebbenden die een zienswijze hebben ingediend, kunnen tegen het besluit tot vaststelling van het wijzigingsplan beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State binnen zes weken vanaf de dag na terinzagelegging van het vaststellingsbesluit.

Ad 3) Er wordt waardevermindering van de woning verwacht als gevolg van toenemende hinder door verkeer, geluid, werknemers en licht.

Een belanghebbende die van mening is dat de waarde van zijn woning vermindert door de wijziging van een ruimtelijk plan kan op het moment dat dit plan onherroepelijk is een verzoek om planschade indienen. De behandeling hiervan is een afzonderlijke procedure die losstaat van de vaststelling van het wijzigingsplan. Het indienen van een zienswijze over het ontwerp wijzigingsplan, de inhoud van deze zienswijze en eventueel beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft geen invloed op de behandeling van een verzoek om planschade en de uitkomst hiervan. Een eventuele waardevermindering van de woning is echter geen aanleiding om medewerking aan een gewenste ruimtelijke ontwikkeling te weigeren.

Ad 4) Er is een toenemend risico voor een onveiligere leefomgeving en een verhoogde overlast als gevolg van het toenemend aantal medewerkers.

Eventuele hinder als gevolg van een toenemend aantal werknemers kan ontstaan als gevolg van een toenemend aantal personen dat wordt gehuisvest op het terrein en/of een toename van het aantal verkeersbewegingen. Op eigen terrein van het glastuinbouwbedrijf is voldoende ruimte voor werknemers aanwezig om te parkeren.

Het huisvesten van arbeiders maakt geen onderdeel uit van deze aanvraag. Het bestemmingsplan 'Buitengebied' biedt wel de mogelijkheid tot het huisvesten van seizoenarbeiders in

bedrijfsgebouwen en/of woonunits, sta- of toercaravans. Op dit moment is de huisvesting van seizoenarbeiders op de locatie Hoge Bremberg 33c echter niet aan de orde. Mocht dit in de toekomst wel zo zijn, dan dient daarvoor op dat moment een afzonderlijke procedure te worden gevolgd (aanvraag omgevingsvergunning) waarbij de mogelijkheid wordt geboden een zienswijze in te dienen.

Eventuele overlast als gevolg van een toename van het aantal verkeersbewegingen is onderzocht in het uitgevoerde akoestisch onderzoek. In het akoestisch onderzoek is op basis van kengetallen uitgegaan van een worst-case scenario aangaande verkeersbewegingen. Het verkeer zal naar verwachting vanaf de Hilsebaan via de Hoge Bremberg naar de inrichting rijden en omgekeerd. Uit het akoestisch onderzoek blijkt weliswaar dat de geluidbelasting op de woningen aan de Hoge Bremberg iets toeneemt, maar dat een acceptabel tot goed leefklimaat bij de woningen is gegarandeerd.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het wijzigingsplan 'Buitengebied, Hoge Bremberg 33c'.

Zienswijze 4. De Groene Koepel

Op 17 december 2020 heeft een De Groene Koepel per e-mail een zienswijze ingediend. De zienswijze is binnen de gestelde termijn ingediend en de zienswijze is gemotiveerd. De Groene Koepel is als milieuvereniging tevens belanghebbende.

Er wordt voldaan aan de vereisten om een zienswijze in behandeling te nemen.

Inhoud

1. Het voornemen is in strijd met het bestemmingsplan 'Buitengebied':
 - a. Het bouwvlak is groter dan de toegestane 9 hectare;
 - b. Het bouwvlak bevindt zich voor een deel buiten het zoekgebied voor glastuinbouw.
2. Er is sprake van salamitactiek omdat er voor hetzelfde bedrijf al 8 hectare ruimte is gegeven in het wijzigingsplan Heigatstraat 15. Samen met dit plan kan er geen sprake zijn van een goede ruimtelijke ordening.
3. Hoewel sprake is van een zoekgebied geeft dit nog geen rechten. Met overheidssubsidie is circa 10 jaar geleden in deze omgeving nog een kas afgebroken om de landschappelijke kwaliteit van het gebied te verhogen.
4. De gemeente had moeten onderzoeken of het maximum aan glasareaal in dit gebied inmiddels niet bereikt is.
5. Ook de huisvesting van nieuwe arbeidsmigranten gaat weer ten koste van natuur en landschap.
6. De gemeente had de ondernemer kunnen verwijzen naar het grootschalig glasgebied in Dinteloord.
7. Door de uitbreiding zullen de wegen in het gebied nog zwaarder worden belast. Deze wegen zijn daar niet op gebouwd en ook dit leidt tot een aantasting van de verkeersveiligheid en van het woon- en leefklimaat voor mens en natuur.

8. De transporten zullen niet alleen naar het noorden gaan richting Hilsebaan, maar ook via de Moerdijkse Postbaan of richting Rijsbergen.
9. De locatie grenst in het zuiden onmiddellijk aan een bosgebied dat onderdeel is van andere natuurgebieden op het grondgebied van de gemeente Breda en Zundert in het NatuurNetwerk Brabant (NNB).
10. De quickscan flora en fauna is onvoldoende omdat deze alleen op veldonderzoek in het vroege voorjaar is gebaseerd. Er had uitgebreid vervolgonderzoek moeten plaatsvinden gedurende de hele zomer en herfst waarbij ook de gevolgen voor biodiversiteit in beeld gebracht hadden moeten worden.
11. Er is ook sprake van uitstralingseffecten door geluid, licht en verdroging, waarvoor mitigerende maatregelen getroffen moeten worden.
12. De locatie is een belangrijk gebied voor de steenuil. Conform de Wet natuurbescherming (Wnb) is het leefgebied van de steenuil beschermd indien deze een essentiële functie vervult voor het behoud en functioneren van nestplaatsen in de omgeving. Dat is hier het geval. Voor de uitvoering van dit plan is mogelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.
13. Een A-waterloop kan niet zomaar gedempt worden omdat deze belangrijk is voor een goede waterhuishouding.
14. Onduidelijk is waar compensatie van de waterloop plaatsvindt.
15. Door de nieuwe ontwikkeling van 18ha zal een enorme lichtvervuiling gaan plaatsvinden. Dit heeft grote gevolgen voor de soorten in aangrenzende bossen waaronder de vleermuis. Daarom zou assimilatieverlichting uitgesloten moeten worden.
16. Op basis van welke onderbouwing is gekozen voor het landschappelijke inpassingsplan? Het inpassingsplan is niet in overeenstemming met de voorwaarden van de IOV: voor deze grootschalige ontwikkeling had ten minste een categorie 3-berekening moeten plaatsvinden. De landschappelijke inpassing is volstrekt onvoldoende.
17. In de bijlagen van de toelichting ontbreekt een uitgewerkt inpassingsplan.
18. Een proefsleuvenonderzoek dient uitgevoerd te worden omdat de bodemverstoring bij 10ha aan kassen, mede door het dempen van de sloot, al snel boven de 2 procent uitkomt.
19. Reclamant zet vraagtekens bij het gebruik van de versie van Aeries Calculator die voor de stikstofberekening is gebruikt. Bovendien is alleen de gebruiksfase opgenomen.
20. De gemeente Etten-Leur heeft als ambitie om toe te werken naar een volledig energieneutrale gemeente in 2050. Het is dan ook onbegrijpelijk dat de gemeente in 2021 een plan wil goedkeuren voor een op gasgestookte kas.
21. Met name dient de stikstofdepositie op het overbelaste Ulvenhoutse bos voorkomen te worden. Er dient alsnog een vergunning te worden aangevraagd op grond van de Wet natuurbescherming.

Beantwoording

Ad 1) Het voornemen is in strijd met het bestemmingsplan 'Buitengebied'.

Overeenkomstig het bestemmingsplan 'Buitengebied' mag de oppervlakte van het bouwvlak maximaal 9 hectare bedragen, waarvan maximaal 8 hectare kassen (voorwaarde c van wijzigingsbevoegdheid 3.6.5). Zoals weergegeven in bijlage 1 bedraagt de oppervlakte aan kassen

79.980 m². De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen bedraagt 1 hectare. Daarmee blijft de totale oppervlakte van het bouwvlak onder de 9 hectare.

In bijlage 2 is de beoogde kassenuitbreiding over het zoekgebied voor glastuinbouw gelegd. Hieruit blijkt dat het bouwvlak zich binnen dit zoekgebied bevindt.

Ad 2) Er is sprake van salamitactiek omdat voor hetzelfde bedrijf al 8 hectare ruimte is gegeven in het wijzigingsplan Heigatstraat 15.

Zie beantwoording ad 1) van zienswijze 3.

Ad 3) Een zoekgebied geeft nog geen rechten. 10 Jaar geleden is in dit gebied nog een kas afgebroken om de landschappelijke kwaliteit van het gebied te verhogen.

De kaders voor de glastuinbouw in Etten-Leur zijn eerder bepaald door de Verordening ruimte (provinciaal beleid), de gemeentelijke besluitvorming over de Gebiedsvisie Herstructurering Glastuinbouw Etten-Leur en de resultaten van het plan-MER inclusief Passende beoordeling ingevolge de Natuurbeschermingswet dat bij het opstellen van het bestemmingsplan 'Buitengebied' is uitgevoerd. In het bestemmingsplan 'Buitengebied' is bepaald dat doorgroei van bestaande glastuinbouwbedrijven naar maximaal 8 ha kassen met een bouwvlak van maximaal 9 ha is toegestaan in o.a. 'zoekgebieden glastuinbouw vestigingsgebied 2'. De gronden rondom het glastuinbouwbedrijf aan de Hoge Bremberg 33c zijn aangewezen als 'zoekgebied glastuinbouw vestigingsgebied 2'.

Gebruik wordt gemaakt van de in het bestemmingsplan 'Buitengebied' opgenomen wijzigingsbevoegdheid voor het vergroten van het bouwvlak van een glastuinbouwbedrijf omdat aan de wijzigingsvoorwaarden kan worden voldaan.

Het gesloopte glastuinbouwbedrijf waar reclamant op doelt, stond op het grondgebied van de gemeente Breda. Deze kassen zijn ongeveer 10 jaar geleden gesloopt voor een project van woningstichting Geertruidenberg om dertien villa's te realiseren (landgoed Ganzenweide). Nadat bleek dat het project niet gerealiseerd kon worden zijn de gronden weer verkocht, onder andere aan een bloemenkweker. Het gebruik van de betreffende gronden is nu weer agrarisch.

Ad 4) De gemeente had moeten onderzoeken of het maximum aan glasareaal in dit gebied niet is bereikt.

Met de voorgestelde planontwikkeling worden de mogelijkheden benut die in het bestemmingsplan 'Buitengebied' worden geboden door toepassing van de wijzigingsbevoegdheid 3.6.5 (wijzigen ten behoeve van vergroting bouwvlak glastuinbouwbedrijf). Zoals beschreven in de beantwoording onder 3) zijn de gebieden waarop deze wijzigingsbevoegdheid van toepassing is, reeds aangewezen in de Gebiedsvisie Herstructurering Glastuinbouw Etten-Leur. Daarnaast heeft de AAB aangegeven dat uitbreiding van het bedrijf noodzakelijk is voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering (zie beantwoording ad 1) van zienswijze 3.

Ad 5) Ook de huisvesting van toekomstige arbeidsmigranten gaat ten koste van natuur en landschap.

De aanvraag betreft de uitbreiding van het areaal aan kassen. In de wijzigingsbevoegdheid zoals opgenomen in het bestemmingsplan 'Buitengebied' worden voorwaarden gesteld aan deze

uitbreiding. De initiatiefnemer heeft aangetoond dat aan deze voorwaarden wordt voldaan. Het huisvesten van arbeiders maakt geen onderdeel uit van deze aanvraag. Het bestemmingsplan 'Buitengebied' biedt de mogelijkheid tot het huisvesten van seizoenarbeiders in bedrijfsgebouwen en/of woonunits, sta- of toercaravans. Op dit moment is de huisvesting van seizoenarbeiders op de locatie Hoge Bremberg 33c echter niet aan de orde. Mocht dit in de toekomst wel zo zijn, dan dient daarvoor op dat moment een afzonderlijke procedure te worden gevolgd (aanvraag omgevingsvergunning) waarbij de mogelijkheid wordt geboden een zienswijze in te dienen.

Ad 6) De gemeente had de ondernemer kunnen verwijzen naar het grootschalig glastuinbouwgebied in Dinteloord.

Het geldende bestemmingplan 'Buitengebied' biedt door middel van een wijzigingsbevoegdheid de mogelijkheid om het bouwvlak van een glastuinbouwbedrijf te vergroten. Hiervoor zijn op basis van bestaand beleid doorgroeigebieden aangewezen. Het glastuinbouwbedrijf aan de Hoge Bremberg 33c ligt in zo'n doorgroeigebied. Het bedrijf komt daarom in aanmerking om gebruik te maken van de wijzigingsbevoegdheid. Hieraan zijn echter wel strikte voorwaarden verbonden. Deze voorwaarden zijn beschreven en getoetst in hoofdstuk 4 van de toelichting van voorliggend wijzigingsplan. Het kassenareaal kan alleen worden vergroot wanneer dit noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering en wanneer de uitbreiding inpasbaar is. Als resultaat van de toetsing wordt geconcludeerd dat de uitbreiding inpasbaar is. Daarnaast is sprake van een bestaand glastuinbouwbedrijf met circa drie hectare aan kassen. Dit bedrijf staat hier al vanaf 1981 met wortels in de Etten-Leurse samenleving. Het bedrijf kan daarom niet zomaar verplicht worden om naar Dinteloord te verplaatsen wanneer mogelijkheden worden geboden om het bedrijf op de bestaande locatie uit te breiden. Op basis van lokaal beleid is de gevraagde uitbreiding op de huidige locatie mogelijk.

Ad 7) Wegen zullen nog zwaarder worden belast. De wegen zijn daar niet op gebouwd en dit leidt tot de aantasting van de verkeersveiligheid.

Zie beantwoording ad 1) van zienswijze 1.

Ad 8) De transporten zullen niet alleen naar het noorden gaan richting Hilsebaan, maar ook via de Moerdijkse Postbaan of richting Rijsbergen.

In het wijzigingsplan is uitgegaan van het worst case-scenario. Het glastuinbouwbedrijf genereert minder verkeersbewegingen, maar uitgegaan wordt van wat het wijzigingsplan planologisch maximaal mogelijk maakt. Dit geldt ook voor de verschillende toevoerroutes. Het is aannemelijk dat de verkeersgeneratie hoofdzakelijk vanaf de Hilsebaan via de Hoge Bremberg naar de inrichting rijdt en omgekeerd. Daarnaast is ook de mogelijkheid bekeken dat het verkeer via de Zandspui naar en vanaf de inrichting rijdt. In alle opzichten is uitgegaan van de maximale, meestal theoretische, varianten. De praktijk zal gunstiger zijn. Uit de verschillende onderzoeken blijkt dat geen enkele variant leidt tot onaanvaardbare aantasting van de verkeersveiligheid en van het woon- en leefklimaat.

Ad 9) De locatie grenst onmiddellijk aan bosgebied dat deel uitmaakt van andere natuurgebieden uit het Natuurnetwerk Brabant.

De afstand van het bouwvlak waarbinnen de kassen worden gerealiseerd en het bedoelde bos aan de zuidwestzijde bedraagt circa 100 meter. Dit bos maakt onderdeel uit van het Natuurnetwerk Brabant. Tussen de kassen en het bos is een waterbassin voorzien en een strook landschappelijke inpassing

van 10 meter breed. De afstand tussen de kassen en het bos verandert niet omdat de uitbreiding van de kassen plaatsvindt aan de oostzijde en niet aan de zuidwestzijde. De beoogde uitbreiding wordt geheel binnen het 'zoekgebied glastuinbouw vestigingsgebouw 2' gerealiseerd.

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het Natuurnetwerk Brabant. Er is daarom geen sprake van directe vernietiging van deze netwerken. Omdat de afstand tussen het bouwvlak en het Natuurnetwerk Brabant met de ontwikkeling niet wordt verkleind, zal ook geen sprake zijn van negatieve uitstralingseffecten door bijvoorbeeld geluid en licht. Bovendien wordt het bedrijf rondom landschappelijke ingepast met een 10 meter brede groenstrook. De ontsluiting van het bedrijf vindt hoofdzakelijk in noordelijke richting plaats, bij het bosgebied vandaan.

Ad 10) De quickscan flora en fauna is onvoldoende omdat deze alleen op veldonderzoek in het vroege voorjaar is gebaseerd. Ook hadden de gevolgen voor biodiversiteit in beeld gebracht moeten worden. Een quickscan is bedoeld om vast te stellen of er op de locatie mogelijk beschermde soorten ingevolge de Wet natuurbescherming aanwezig of te verwachten zijn. Is het antwoord ja dan dient een aanvullend natuuronderzoek (meestal jaarrond) te worden uitgevoerd. Een quickscan is niet bindend. Je kunt altijd, wanneer daar reden voor is, nog een aanvullend onderzoek uitvoeren. Daarnaast blijft onverkort de Wet natuurbescherming gelden.

Uit de quickscan bleek het plangebied potentieel geschikt te zijn voor de Alpenwatersalamander, de Kamsalamander, de Vinpootsalamander en de Grote Modderkruiper. Voor deze soorten is aanvullend onderzoek uitgevoerd. Uit dit onderzoek bleek dat de nader onderzochte soorten niet in het plangebied voorkomen. Dit betreft een advies van een deskundig bureau op het gebied van ecologie. Wij hebben geen reden om deze conclusie in twijfel te trekken.

Met het uitvoeren van de quickscan en het vervolgonderzoek naar vier beschermde soorten heeft de initiatiefnemer het wettelijke spoor gevolgd. De quickscan is voldoende. De Wet natuurbescherming blijft natuurlijk altijd van toepassing, bijvoorbeeld wanneer er later toch beschermde soorten worden aangetroffen.

11) Er is ook sprake van uitstralingseffecten door geluid, licht en verdroging, waarvoor mitigerende maatregelen getroffen moeten worden.

Voor het geluidsonderzoek wordt verwezen naar de beantwoording ad 4) van zienswijze 3. Voor de uitstralingseffecten door licht wordt verwezen naar de beantwoording ad 15) van deze zienswijze. Van verdroging is geen sprake. Het hemelwater zal worden opgevangen en hergebruikt. Een hemelwaterbassin wordt aangelegd om de gewassen in de kassen te bewateren. Voorheen werd dit opgepompt uit de bodem. De beoogde uitbreiding wordt daarom hydrologisch neutraal ontwikkeld.

12) De locatie is een belangrijk gebied voor de Steenuil. Voor de uitvoering van dit plan is mogelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Uit de door Ecodat uitgevoerde quickscan is niet naar voren gekomen dat de beoogde ontwikkeling negatieve effecten zou hebben voor (het leefgebied van) de Steenuil. Hoewel de Steenuil voorkomt op korte afstand van het plangebied, is het plangebied – bestaande uit weilanden en sloten – niet geschikt voor potentiële nestplaatsen van de Steenuil.

13) Een A-waterloop kan niet zomaar gedempt worden omdat deze belangrijk is voor een goede waterhuishouding.

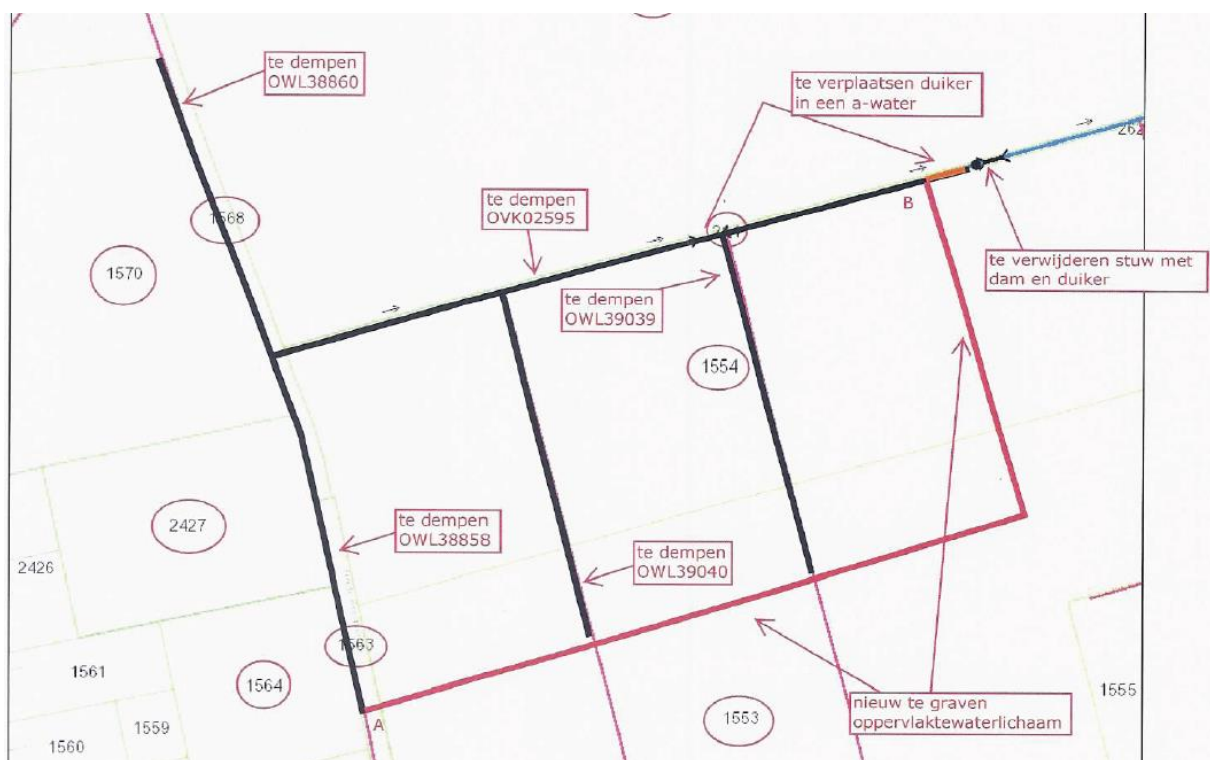
A-waterlopen zijn belangrijk voor de waterhuishouding en kunnen niet zomaar worden gedempt. Daarom is een ontheffing aangevraagd bij het waterschap Brabantse Delta. Op 31 maart 2020 heeft het waterschap Brabantse Delta vergunning verleend voor (onder andere) het:

- dempen van een gedeelte van een A-water;
- (gedeeltelijk) dempen van B-wateren;
- graven van een vervangend oppervlaktewaterlichaam.

De waterloop wordt verplaatst naar gronden ten zuiden van het plangebied. Zowel de doorstroming als het waterbergend vermogen worden daarmee voldoende gecompenseerd.

14) Onduidelijk is waar compensatie van de waterloop plaatsvindt.

Omdat de waterloop niet specifiek wordt beschermd, hoeft de compensatielocatie niet meegenomen te worden in het wijzigingsplan. Ter informatie is in figuur 1 (uit de vergunning van het waterschap) een indicatie van de ligging van het nieuw te graven waterlichaam aangegeven.

Figuur 1 Waterhuishoudkundige werken (Waterschapsvergunning 31 maart 2020)

15) De verwachte lichtvervuiling heeft grote gevolgen voor de soorten in aangrenzende bossen waaronder de vleermuis. Daarom zou assimilatieverlichting uitgesloten moeten worden.

De omgeving van een glastuinbouwbedrijf kan enige hinder ondervinden van lichtuitstraling. In dit geval heeft de initiatiefnemer aangegeven geen gebruik te maken van assimilatieverlichting. Om de mogelijkheid tot het toepassen van assimilatieverlichting echter open te houden, sluit het wijzigingsplan het gebruik van assimilatieverlichting niet uit. In de toelichting van het wijzigingsplan

wordt in paragraaf 5.6 uitgebreid ingegaan op het aspect lichthinder en assimilatiebelichting. De voorgenomen ontwikkeling moet voldoen aan de normen zoals opgenomen in het Activiteitenbesluit. Deze normen dienen ter bescherming van de omgeving.

Kassen die assimilatiebelichting toepassen dienen zich van zonsondergang tot zonsopgang aan de volgende regels te houden:

1. een dicht getrokken zijgevelscherm met tenminste 95% licht reductie (artikel 3.59);
2. bij meer dan 15.000 lux ook een dicht getrokken bovenscherm met tenminste 98% licht reductie;
3. bij minder dan 15.000 lux en alleen toepassing in de nacht ook een effectieve boven afschermingsysteem met tenminste 74% licht reductie;
4. bij minder dan 15.000 lux en toepassing in de donkere periode ook een effectief boven afschermingsysteem met tenminste 98% licht reductie. De donkere periode is:
 - van 1 september tot 1 november van het tijdstip van een half uur na zonsondergang tot 02.00 uur;
 - van 1 november tot 1 april van 18.00 tot 24.00 uur;
 - van 1 april tot 1 mei van het tijdstip van een half uur na zonsondergang tot 02.00 uur.

Het bedrijf kan aan de normen uit het Activiteitenbesluit voldoen. De normen zijn gericht op het beschermen van de omgeving. In het algemeen kan gesteld worden dat er dan geen onaanvaardbare hinder voor de omgeving zal optreden. Om na te gaan of hier sprake is van een bijzondere omstandigheid dat mogelijk toch sprake is van onaanvaardbare hinder, is gebruik gemaakt van een onderzoek dat eerder bij een ander glastuinbouwbedrijf in Etten-Leur is toegepast. Toetsing is opgenomen in bijlage 3. Ook op basis van dit onderzoek wordt geconcludeerd dat er geen onaanvaardbare lichthinder zal optreden. Eventuele klachten over lichthinder worden onderzocht door de Omgevingsdienst Midden en West-Brabant. Bij een geconstateerde overtreding wordt opgetreden om de overtreding ongedaan te maken.

Ad 16) Op basis van welke onderbouwing is gekozen voor het landschappelijke inpassingsplan? De landschappelijke inpassing is niet in overeenstemming met de voorwaarden van de IOV en volstrekt onvoldoende.

Om een goede omgevingskwaliteit te bereiken, geldt in Brabant al een aantal jaren de verplichting invulling te geven aan kwaliteitsverbetering van het landschap. Deze regeling is nader uitgewerkt in artikel 3.9 van de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant (IOV). Kwaliteitsverbetering van het landschap is in principe van toepassing op alle ruimtelijke ontwikkelingen die plaatshebben in het landelijk gebied, zoals begrensd in de IOV. Bij kwaliteitsverbetering van het landschap gaat het om een aantoonbare en uitvoerbare fysieke verbetering van de aanwezige of potentiële kwaliteiten van bodem, water, natuur, landschap of cultuurhistorie of van de extensieve recreatieve mogelijkheden van het buitengebied. Ook wanneer een financiële storting wordt gedaan, moet dit resulteren in fysieke maatregelen in het buitengebied.

De gemeente Etten-Leur hanteert het 'Afsprakenkader kwaliteitsverbetering van het landschap in de regio West-Brabant', vastgesteld in het Ruimtelijk Regionaal Overleg op 18 december 2014. De voorgenomen ontwikkeling is een categorie 2-ontwikkeling. Categorie 2-ontwikkelingen zijn in het Afsprakenkader als volgt gedefinieerd: 'ruimtelijke ontwikkelingen met weinig landschappelijke invloed, dan wel ruimtelijke ontwikkelingen die van nature aan het buitengebied zijn gebonden, of

plaatsvinden in hiervoor aangewezen gebieden. De kwaliteitsverbetering vindt plaats in de vorm van landschappelijke inpassingsmaatregelen.’ In de lijst die onderdeel uitmaakt van het afsprakenkader met categorie 2-ontwikkelingen wordt genoemd: ‘alle glastuinbouwontwikkelingen in vestigingsgebieden en doorgroeigebieden voor glastuinbouw als bedoeld in de Verordening ruimte tenzij het valt onder categorie 1. Boven per gemeente bepaalde maatvoering kan de gemeente aanvullende verplichtingen opleggen (categorie 3)’.

Het plangebied ligt binnen de Interim omgevingsverordening binnen het ‘Landelijk gebied’ en is aangewezen als ‘Glastuinbouw – doorgroeigebied’. Gebruik wordt gemaakt van de in het bestemmingsplan ‘Buitengebied’ opgenomen wijzigingsbevoegdheid voor het vergroten van het bouwvlak van een glastuinbouwbedrijf omdat aan de wijzigingsvoorwaarden kan worden voldaan. Eén van deze voorwaarden is een goede landschappelijke inpassing. Hiervoor is door het Coördinatiepunt Landschapsbeheer van het Brabantse Landschap een landschappelijk inpassingsplan opgesteld. De kwaliteitsverbetering van het landschap richt zich op een houtsingel langs de noord-, oost- en zuidzijde van het bedrijf. De zone heeft een breedte van 7,5 - 10 meter en wordt ingeplant met een diversiteit aan bomen en struiken. Hiermee is het bedrijf beter afgeschermd van omliggende woningen en wegen.

Aanvullend op het afsprakenkader van de regio heeft het college van burgemeester en wethouders op 26 januari 2016 de ‘Beleidsregels landschappelijke inpassing Etten-Leur’ vastgesteld. Ook in deze beleidsregels is opgenomen dat voor alle glastuinbouwontwikkelingen in doorgroeigebieden categorie 2 van toepassing is. Daarnaast kan de gemeente een aanvullende verplichting opleggen. Deze is in de beleidsregels als volgt geformuleerd voor glasopstand groter dan 5 hectare: ‘het volledige bedrijf rondom inpassen, met uitzondering van de bestaande voorzijde voor zover reeds bebouwing aanwezig is (voorzijde visueel grenzend aan openbaar gebied). Landschappelijke inpassing dient te bestaan uit een houtsingel: uitgaan van een passende hoogte en een strook van 10 m breed: minimaal 5 rijen beplanting (circa 7,5 m) en onderhoudsstrook van 2,5 m + robuust groen uit Gebiedsvisie Herstructurering Glastuinbouw Etten-Leur of storting in het gemeentelijk Groenfonds (20% van de bestemmingswinst (cat. 3); de bestemmingswinst wordt berekend over de oppervlakte bouwvlak boven de 5 ha. De landschappelijke inpassing wordt in alle bovenstaande gevallen op de planverbeelding en in de planregels van het wijzigingsplan als voorwaardelijke verplichting vastgelegd.’

Overeenkomstig categorie 2 van het regionale afsprakenkader is in de verplichting voor landschappelijke inpassing voorzien door middel van het landschappelijk inpassingsplan. Dit plan is als bijlage aan de regels toegevoegd en door middel van een voorwaardelijke verplichting in de regels geborgd. Overeenkomstig categorie 3 van het regionale afsprakenkader en vastgelegd in de gemeentelijke beleidsregels wordt daarnaast een financiële bijdrage gestort in het gemeentelijke groenfonds. De berekening is opgenomen als bijlage 2 bij het wijzigingsplan. De gelden in dit groenfonds worden ingezet voor projecten ter verbetering van het landschap.

Geconcludeerd kan worden dat met het landschappelijk inpassingsplan en de storting in het gemeentelijke groenfonds zowel aan de voorwaarden in de IOV als aan het regionale afsprakenkader en de gemeentelijke beleidsregels landschappelijke inpassing wordt voldaan.

Ad 17) In de bijlagen van de toelichting ontbreekt een uitgewerkt inpassingsplan.

In de regels is een voorwaardelijke verplichting opgenomen voor de realisatie, het beheer en de instandhouding van de landschappelijke inpassing. In verband daarmee is het beplantingsplan als bijlage 1 opgenomen bij de regels.

Ad 18) Een proefsleuvenonderzoek dient uitgevoerd te worden omdat de bodemverstoring bij 10ha aan kassen, mede door het dempen van de sloot, al snel boven de 2 procent uitkomt.

Uit archeologisch bureau- en verkennend booronderzoek dat is uitgevoerd door ArcheoPro in mei 2020 blijkt dat er mogelijk alleen archeologische resten aanwezig zijn ter plaatse van een boerderij locatie uit de 19^e eeuw in het noordwestelijke deel van het plangebied. Omdat het waarschijnlijk slechts om 19^e eeuwse resten gaat, is de archeologische waarde hiervan gering. Nader onderzoek (door middel van proefsleuven) op deze locatie is pas noodzakelijk indien op deze locatie bodemingrepen plaatsvinden dieper dan 40 centimeter en meer dan 2 procent van de bodem beslaan.

Ter plaatse van de locatie van de 19^e eeuwse boerderij zijn kassen voorzien. Bij de bouw van kassen blijft de bodemverstoring beperkt tot ruim beneden de twee procent. De sloot is na het verkrijgen van de vergunning in de zomer van 2020 gedempt. Voor de beoogde ontwikkeling vormt het aspect archeologie daarom geen belemmering. Op advies van de regioarcheoloog is wel besloten om de archeologische dubbelbestemmingen in een straal van 100 meter rondom de 19^e eeuwse boerderij te handhaven om ook toekomstige bescherming te garanderen. Mocht bij de aanvraag omgevingsvergunning voor de kassen blijken dat de maximale oppervlaktes en diepte zoals genoemd in de dubbelbestemmingen 'Waarde – Archeologie 2' en 'Waarde – Archeologie 4' wel worden overschreden, dan zal alsnog proefsleuvenonderzoek moeten worden uitgevoerd voor realisatie van de kassen.

Ad 19) Reclamant zet vraagtekens bij het gebruik van de versie van Aeries Calculator die voor de stikstofberekening is gebruikt. Bovendien is alleen de gebruiksfase opgenomen.

In oktober 2020 is een nieuwe versie van de AERIUS Calculator beschikbaar gekomen. In de Regeling natuurbescherming is voorgeschreven dat de nieuwe versie gebruikt moet worden bij de toestemmingsverlening voor projecten. Om deze reden is een nieuwe berekening uitgevoerd met het geactualiseerde programma. In de nieuwe berekening is naast de gebruiksfase ook de aanlegfase opgenomen. De uitkomst blijft ongewijzigd. Uit de berekeningen blijkt dat vanwege het plan sprake is van een afname van stikstofdepositie in vergelijking met de autonome situatie. De oude voortoets stikstof (bijlage 6 bij de toelichting van het wijzigingsplan) zal worden vervangen door de nieuwe voortoets.

Ad 20) De gemeente Etten-Leur heeft als ambitie om toe te werken naar een volledig energieneutrale gemeente in 2050. Het is dan ook onbegrijpelijk dat de gemeente in 2021 een plan wil goedkeuren voor een op gasgestookte kas.

In de nieuwe situatie vervallen uiteraard de emissiebronnen van het huidige agrarisch gebruik. In de nieuwe situatie worden de bestaande kassen vervangen door nieuwe kassen. Ook in de nieuwe situatie zal een verwarmingsinstallatie worden aangebracht die de kassen moet verwarmen. Er zullen moderne stookinstallaties worden geplaatst met een lage NO_x uitstoot. De nieuwe bedrijfsvoering richt zich op het telen volgens de principes van Het Nieuwe Telen. Onderzoek toont aan dat het

energieverbruik van gangbare teelten te verlagen is tot 29 m³ aardgas per m² teeloppervlak bij gebruikmaking van deze principes.

De nieuwe kas is hoger dan de oude kas waardoor het mogelijk wordt om de principes van Het Nieuwe Telen toe te passen. De grotere hoogte maakt het mogelijk om energieschermen onder het kasdek aan te brengen. Hierdoor wordt een betere isolatie bereikt waardoor een significante energiebesparing mogelijk wordt.

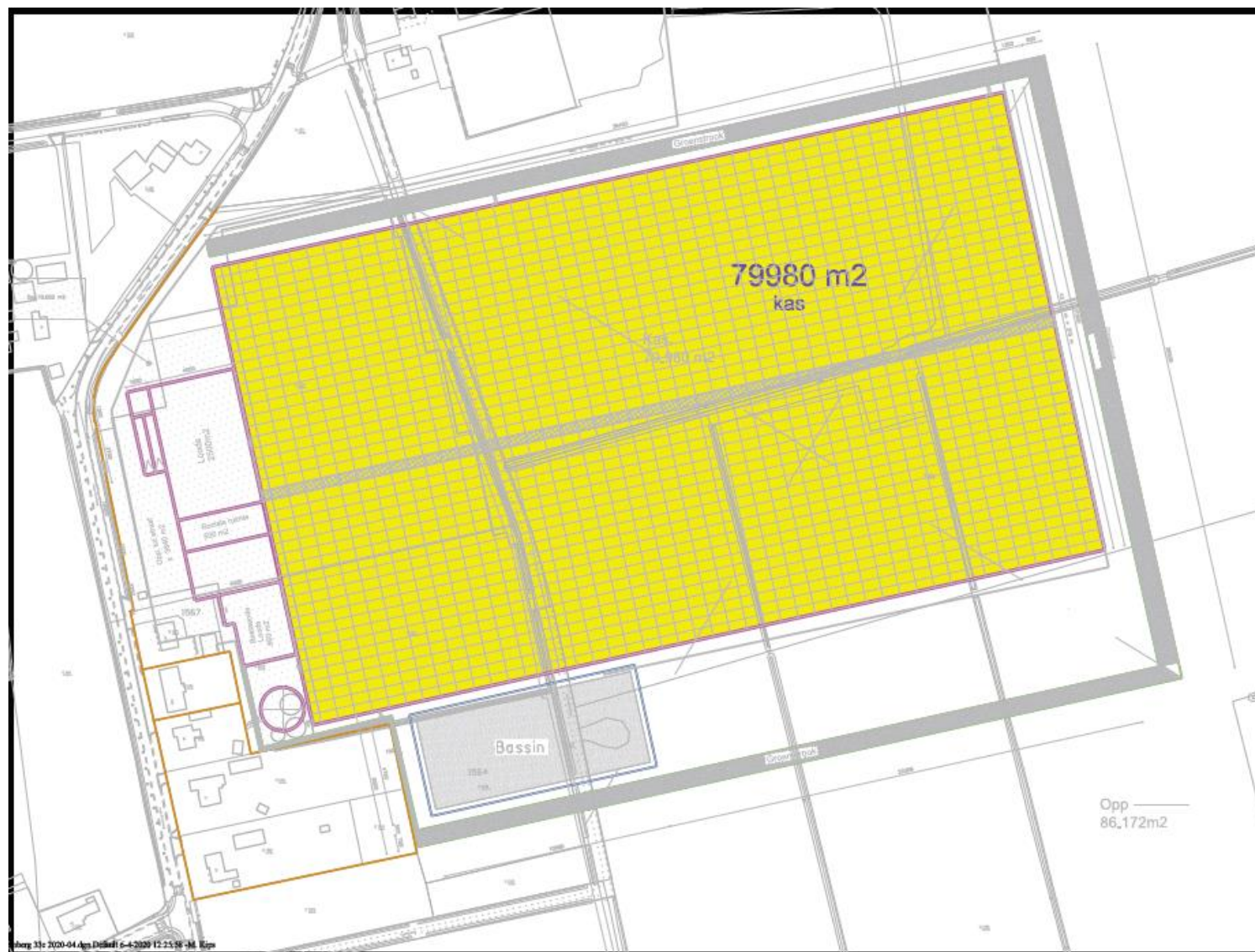
Ad 21) Met name dient de stikstofdepositie op het overbelaste Ulvenhoutse bos voorkomen te worden. Er dient alsnog een vergunning te worden aangevraagd op grond van de Wet natuurbescherming.

Uit de nieuwe voortoets stikstof blijkt dat als gevolg van de ontwikkeling, negatieve effecten op stikstofgevoelige habitat- en leefgebieden zijn uit te sluiten. De natuurlijke kenmerken van de stikstofgevoelige gebieden – waaronder het Ulvenhoutse bos – blijven onaangetast of worden verbeterd. De voortoets stikstof zoals opgenomen als bijlage 6 van het wijzigingsplan zal worden vervangen door de geactualiseerde toets.

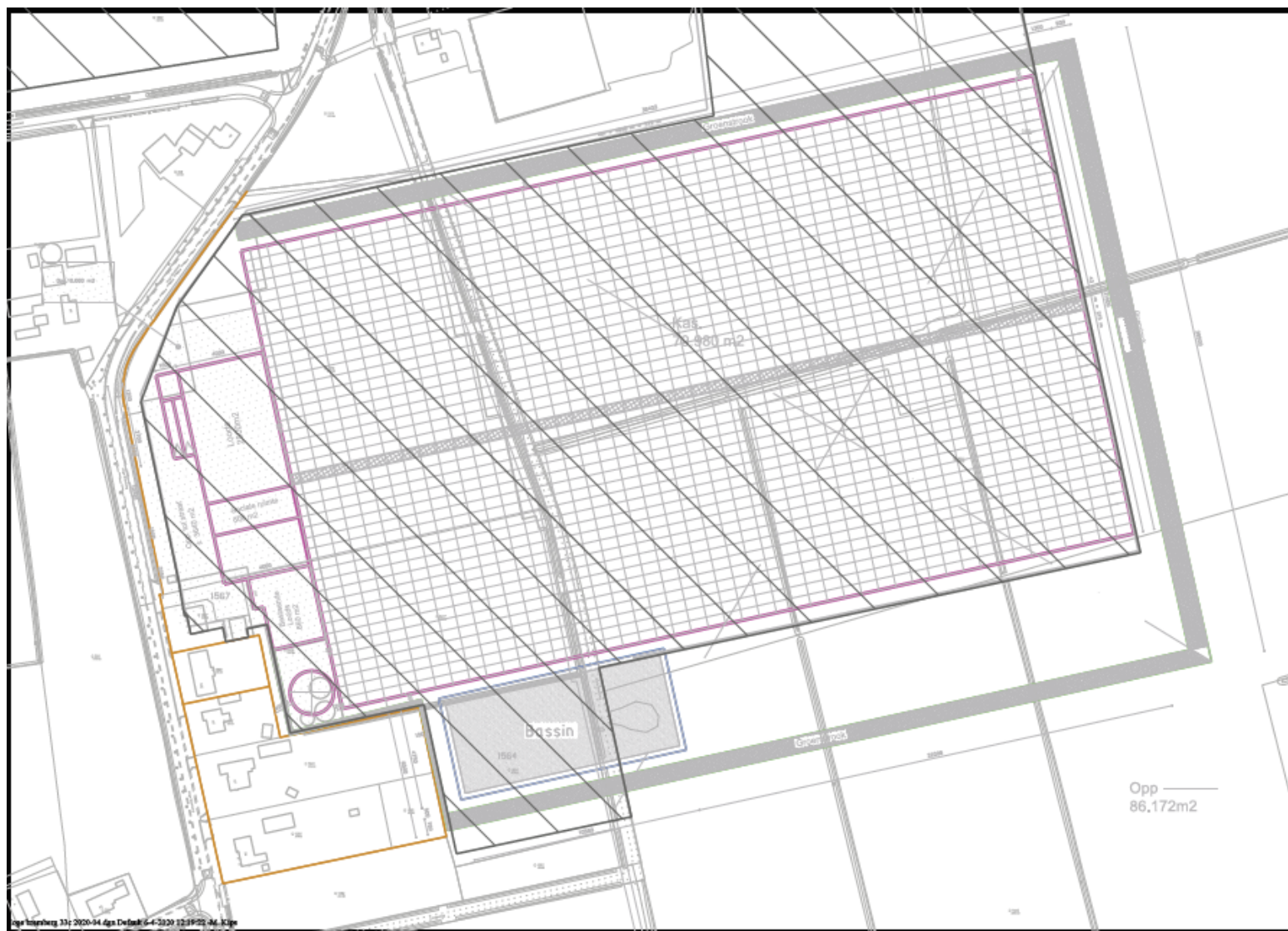
Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van het wijzigingsplan 'Buitengebied, Hoge Bremberg 33c'. In verband met een nieuwe versie van de AERIUS Calculator is een nieuwe stikstofberekening uitgevoerd. De oude voortoets stikstof (bijlage 6) is vervangen door de nieuwe berekening.

BIJLAGE 1 OPPERVLAKTEMATEN TOEKOMSTIGE SITUATIE

BIJLAGE 2 BOUWVLAK TEN OPZICHTE VAN ZOEKGEBIED GLASTUINBOUW

BIJLAGE 3 AANVULLENDE TOETSING LICHTHINDER UITBREIDING GLASTUINBOUWBEDRIJF HOGE BREMBERG 33C

De voorgenomen ontwikkeling moet voldoen aan de normen in het Activiteitenbesluit. Deze normen dienen ter bescherming van de omgeving. In het Activiteitenbesluit wordt onderscheid gemaakt tussen gevel- en bovenafscherming.

Gevelafscherming

Afscherming van de gevels van de kas is van belang met betrekking tot directe lichthinder.

Artikel 3.59 luidt als volgt:

‘Vanaf het tijdstip van zonsondergang tot het tijdstip van zonsopgang is de gevel van een kas waarin assimilatiebelichting wordt toegepast op een zodanige wijze afgeschermd dat de lichtuitstraling op een afstand van ten hoogste 10 meter van die gevel met ten minste 95% wordt gereduceerd en de gebruikte lampen buiten de inrichting niet zichtbaar zijn.’

Bij het toepassen van assimilatieverlichting vindt de lichtafscherming aan de gevel plaats door doeken. Deze doeken zijn niet licht doorlatend. Bij volledige sluiting zou hiermee een afscherming van 100% haalbaar moeten zijn. Echter doeken kunnen scheuren of er kan een technisch probleem zijn waardoor kleine kieren ontstaan. Bij 100% afscherming leidt dit direct tot een overtreding. Aangezien een slechte staat van doeken of techniek tot energieverlies leidt en energiekosten een grote kostenpost zijn voor een glastuinbouwbedrijf, zal hierop altijd actie worden ondernomen door de ondernemer. Er is daarom gekozen voor een afscherming van 95% in plaats van 100%. De gevel zal als geheel geen 5% licht doorlaten, maar plaatselijk kan licht doorgelaten worden.

De eenheid van licht gebruikt in de regels is lux. De eenheid lux bestaat uit lumen/m². Een belichtingssterkte van 15.000 lux betekent 15.000 lumen/m² op plantniveau. Dit kan door verschillende combinaties van aantallen en lamptypes worden bereikt. Aangezien het lichtbeeld op plantniveau homogeen moet zijn en rekening gehouden wordt met reflectie door afscherming aan de gevel, hangen de lampen niet direct aan de gevel. Uitgaande van een belichtingsintensiteit van 15.000 lux (hoog) aan de gevel mag op 10 meter afstand nog $5\% \times 15.000 = 750$ lux resteren. Ter illustratie is 750 lux vergelijkbaar met een traditionele gloeilamp van 60 Watt (750 lumen). De intensiteit van het licht zal zich vanaf de gevel verspreiden als een halve bol. Het oppervlak van een halve bol wordt berekend als $\frac{1}{2} 4 \pi r^2$. Als ervan uitgegaan wordt dat de lichtbron zich aan de gevel bevindt en op 10 meter afstand nog 750 lux (lumen/m²) mag worden afgegeven, kan de onderstaande vereenvoudigde tabel worden afgeleid (NB dit is vereenvoudigd en ervan uit gaande dat geen weerkaatsing of absorptie van licht plaatsvindt over de berekende afstand).

Tabel 1 Effect afstand op lichtsterkte

Afstand	Oppervlak	Percentage	Lux	Gloeilamp
10 meter	628 m ²	100	750	60 Watt
20 meter	2.513 m ²	25	188	20 Watt
30 meter	5.655 m ²	11	83	15 Watt
100 meter	62.832 m ²	1	7,5	-

De directe lichtintensiteit van de gevel wordt op afstand van de gevel al snel gereduceerd. Het is belangrijk om te realiseren dat het plaatselijke kieren betreft, waardoor de impact nog veel lager is dan in bovenstaande tabel is aangegeven.

Bovenafscherming

De lichthinder van de bovenzijde van de kas is indirecte lichthinder door middel van weerkaatsing tegen een wolkendek. De meeste lichthinder ontstaat bij laaghangende bewolking. In een kas waar assimilatiebelichting aanwezig is, moet een schermdoek aanwezig zijn dat 98% kan afschermen. In het Activiteitenbesluit wordt onderscheid gemaakt tussen minder en meer dan 15.000 lux belichting.

Bij kassen met een hoge intensiteit belichting moet 98% afscherming plaatsvinden:

- van zonsondergang tot zonsopgang.

Bij kassen met een lagere lichtintensiteit wordt onderscheid gemaakt tussen de donkerteperiode en de nanacht. In de donkerteperiode moet 98% afscherming plaatsvinden, in de nanacht moet minimaal 74% zijn afgeschermd. Dit zou betekenen dat de ondernemer het scherm gedeeltelijk moet sluiten. Om energie te sparen worden schermdoeken zoveel mogelijk gesloten gehouden.

Donkerteperiode:

- 1 september tot 1 november: een half uur na zonsondergang tot 02.00 uur;
- 1 november tot 1 april: van 18.00 tot 24.00 uur;
- 1 april tot 1 mei: een half uur na zonsondergang tot 02.00 uur.

Nanacht:

- 1 september tot 1 november: 02.00 uur tot zonsopkomst;
- 1 november tot 1 april: 24.00 uur tot zonsopkomst;
- 1 april tot 1 mei: 02.00 uur tot zonsopkomst.

In de zomerperiode is voor de minder zwaar belichtende ondernemers dus geen donkerteperiode of nanacht opgenomen in de regelgeving. In deze periode is echter al zo veel natuurlijk licht overdag, dat de belichtingsinstallatie in de nacht niet gebruikt wordt, gezien de kosten die aan het gebruik van de installatie zijn verbonden en de beperkte meeropbrengst (onder andere vanwege lagere productprijzen in de zomer).

Beoordeling

Uit de tabel blijkt dat bij een afstand van 30 meter een aanzienlijke afname van de lichtsterkte is. Dit betreft een worst-case situatie die uitgaat van de minimale lichtafscherming van 95%. In de praktijk zal de afscherming naar verwachting hoger zijn door (de wel aanwezige) bomen en struiken. Op basis hiervan mag geconcludeerd worden dat geen onaanvaardbare lichthinder voor de omgeving zal optreden en dat de wijziging milieu hygiënisch inpasbaar is.